

વ્યક્તિ નાનાં કાર્યોની ઉપેક્ષા કરીને મહાન કાર્યો માટે મહાન ઘટનાની રાહ જુએ છે. હકીકતમાં નાનાં નાનાં કાર્યો કરીને જ સરવાળે વ્યક્તિ મોટાં કાર્યો કરી શકે છે, લોટરીની ટિકિટ લીધા પછી કરોડોની લોટરી લાગી જાય તો કમાલ થાય, એમ માનીને કેટલાકને રાતોરાત ધનવાન બનવાની આકાંક્ષા હોય છે, પરંતુ તેઓ એક સીધીસાદી વાત ભૂલી જાય છે કે મહાન બનનારી વ્યક્તિઓએ પણ એમના જીવનન પ્રારંભ તો નાનાં નાનાં કાર્યોથી કર્યો હતો અને એ બધાં કાર્યોના પરિણામે તે મહાન બન્યા.

મહાત્મા ગાંધીજી ક લાલબહાદુર શાસ્ત્રીજીનું જીવન જોઈએ તો તરત ખ્યાલ આવશે કે મહાનતા કે શ્રેષ્ઠતાના શિખર પર પહોંચવા માટે નાનાં નાનાં પગથિયાં ચડવાના હોય છે. રાતોરાત મહાન ઉદ્યોગપતિ થવાનું નથી, પણ નાનો ઉદ્યોગ શરૂ કરીને તેમાં વિકાસ સાધીને ઉદ્યોગપતિ થવાય છે. મહાન સર્જક એ એની પહેલી કૃતિથી જ મહાન સર્જક બની જતો નથી, પરંતુ એણે પહેલાં કેટલીક સામાન્ય કૃતિઓનું સર્જન કર્યું હોય છે અને સમય જતાં એ મહાન કૃતિઓનો સર્જક બને છે.

મહાન બનવા માટે વ્યક્તિએ પુરુષાર્થ કરવો પડે છે. શ્રેષ્ઠતા સાધવા માટે મહેનત કરવી પડે છે અને આ પુરુષાર્થ જ તેમને સહાયરૂપ બનતો હોય છે. ભગવાન વેદવ્યાસે ‘મહાભારત’માં એવી સરસ કલ્પના આપી છે કે જેમ નાનકડી આગને વાયુનો સાથ મળે, તો એ ઘણી મોટી થઈ જાય છે એ જ રીતે પુરુષાર્થનો સહારો મેળવીને દેવનું બળ પણ વિશેષ વધી જાય છે. મહર્ષિ પતંજલિ લક્ષ્યસાધના માટે સમસ્ત શક્તિઓ દ્વારા પરિશ્રમનો પુરુષાર્થ કરવાનું કહે છે. આવો પુરુષાર્થ કરીએ ત્યારે જીવનમાં

સફળતા સાંપડે છે, કારણ કે ઈશ્વર પણ આવા પુરુષાર્થીને જ સાથ આપતો હોય છે.

ભારતીય ભક્તિસંપ્રદાયમાં જોઈએ તો ભક્તોએ આજની વાત કરી છે, આવતી કાલની નહીં. એ જ રીતે પુરુષાર્થી વ્યક્તિએ પણ આજનો વિચાર કરવો જોઈએ અને એ કાર્ય આજે જ કરવું જોઈએ. કારણ એટલું જ કે વ્યક્તિ કોઈ કાર્ય કરવાનું આજે મુલ્તવી રાખીને આવતી કાલે કરવાનું વિચારે, તો વળી આવતી કાલે એવું બનશે કે એ પછીના દિવસે એ કાર્ય કરવાનું વિચારશે અને આમ કાર્ય થશે નહીં. જીનમાં ઘણી સારી બાબતો આવતીકાલ પર મુલ્તવી રાખવાથી વ્યક્તિને પ્રાપ્તિ કે સિદ્ધિ થતી નથી. યોગની ઉપયોગિતા જાણવામાં આવે અને યોગ કરવો જોઈએ એવું મનમાં નક્કી થાય, પરંતુ પછી આવતી કાલે કરીશું એમ ધારીને વાત વિસારે પડી જતી હોય છે.

વૃદ્ધાવસ્થામાં ધર્મગ્રંથોનું વાંચન-મનન કરીશ એમ કહેનારાને બુઢાપો આવતો નથી, માત્ર મૃત્યુ જ આવે છે. આજે કસરત નહીં કરું, પણ આવતી કાલથી એનો પ્રારંભ કરીશ એમ માનનાર કદી કસરત કરી શકતો નથી. આ રીતે આવતી કાલ એ ઈશ્વરની આપણા માટેની યોજના સામોનો સૌથી પહેલો અને સૌથી મોટો અવશેષ છે. જે વ્યક્તિ આ અવરોધથી અટકી જાય છે, એના જીવનવિકાસની તકો નષ્ટ થઈ જાય છે. જીવનવિકાસ નહીં સધાતાં એનું લક્ષ્ય વધુ ને વધુ દૂર જાય છે અને સમય જતાં એને લક્ષ્ય સિદ્ધ નહીં થવાની હતાશા ઘેરી વળે છે. આથી કામને આવતી કાલ પર મુલ્તવી રાખવું એ સૌથી મોટો અભિશાપ છે.

ડૉ. કુમારપાળ દેસાઈ
(સૌજન્ય : સુવિચારમાંથી સાભાર)

**ચોઘડિયા જોઈને કોઈ કામ નહિ કરો તો ચાલશે પણ,
કોઈ મજબૂરનો ચહેરો જોઈ એનું કામ કરી દેજો દોસ્ત
તમારા ચોઘડિયા આપોઆપ સુધરી જશે.**